

ΚΡΙΤΙΚΗ ΘΕΑΤΡΟΥ

«Τα κοκκινομπλέ πατίνια»

του Σταύρου Τσιώλη από την ΕΘΑΛ

ΤΟ ΚΡΙΤΗΡΙΟ που χρησιμοποιείται στις αξιολογήσεις θεατρικών παραστάσεων, αλλά και, πολύ γενικότερα, στις αξιολογήσεις οποιωνδήποτε πνευματικών και καλλιτεχνικών επιτευγμάτων συνήθως περιλαμβάνει την έννοια του ύψους. Λέμε «έφτασε ψηλά», λέμε «κορυφή», λέμε «Είναι ψηλά ο πήχυς». Προβλέπω πως θα μπερδεύω στους φυσικούς νόμους, αλλά πιστεύω πως μιλώντας για το πόσο ψηλά φτάνει κανείς στην τέ-

χνη, πρέπει να υπολογίζουμε και το βάρος του έργου που σκκώνει. Προχωρώντας στο θέμα του σημειώματος, στην παραγωγή της ΕΘΑΛ των «Κοκκινομπλέ πατινιών» του Σταύρου Τσιώλη, θα ήθελα να χρησιμοποιήσω και τις δύο έννοιες που είχα προαναφέρει. Η παράσταση του Άδωνη Φλωρίδη δεν στερείται ύψους. Οι υποκριτικές δουλειές είναι επαγγελματικές, το στήσιμο λογικό και λειτουργικό, οι υφολογικές ισορροπίες τηρούνται. Το κείμενο του Σταύρου Τσιώλη όμως στερείται βάρος: Έχω, λοιπόν, ν' απαντήσω σε δύο ερωτήσεις. Τι ακριβώς σημαίνει «το βάρος του κειμένου»; Και αν τα «λιποβαρή» έργα είναι πιο εύκολο να τα «σκκώνει» κανείς.

Η δομή του έργου του Σταύρου Τσιώλη, του πρώτου θεατρικού έργου ενός έμπειρου σκηνοθέτη και σεναριογράφου, είναι απλή και συμμετρική. Αποτελείται από τρία ομόκεντρα επεισόδια. Το κοινό κέντρο-ένα παγκάκι στο πάρκο, ένας άνθρωπος που τον λένε Αργύρη, ένα ζευγάρι κοκκινομπλέ πατίνια. Κάθε επεισόδιο φέρνει κοντά στον Αργύρη από έναν Κύριο, τον Α, τον Β και τον Γ. Οι τρεις ανθρώπινες ιστορίες περιπλέκονται με την τέταρτη, την κεντρική, οι τρεις «περαστικές» από το παγκάκι μορφές χρησιμοποιούν την τέταρτη ως αφορμή για αυτοπαρουσίαση, για στιγμιαία αποκάλυψη, η τέταρτη προσπαθεί και δεν καταφέρνει να βρει μια χαραμάδα μεταξύ των αφηγήσεών τους και να πει τα δικά του, αλλά περισσότερο μαθαίνουμε γι' αυτόν από τις αντιδράσεις του στις εξομολογήσεις των άλλων. Πού έγκειται η «ελαφράδα» του έργου; Πρόκειται για γρήγορα σκίτσο, από τα οποία μόνο το πρώτο επεισόδιο δίνει την εντύπωση ολοκληρωμένου και αβίαστου. Ο Κύριος Α συγκινεί με την απόγνωσή του. Το πρόβλημά του, η αντίστροφη σχέση του χρόνου με τη σεξουαλικότητά του, τον απασχολεί τόσο που η φανερά ακαταλληλότητα του Αργύρη ως συνομιλητή για το συγκεκριμένο θέμα δεν τον σταματά. Ο συγγραφέας αντλεί την κωμικότητα από την έλλειψη επικοινωνίας και από την αντίθεση μεταξύ των δύο συνομιλητών. Αλλά το έργο ουσιαστικά τελειώνει εδώ. Ο δυ-

στιχισμένος μαμάκας Αργύρης ήδη ζωγραφίστηκε μπροστά μας και οι λεπτομέρειες της δικής του ιστορίας νχούν μη απαραίτητες, και οι Κύριοι Β και Γ έχουν οφθαλμοφανείς ατέλειες. Η φαντασία του συγγραφέα εξαντλείται νωρίς και ο δεύτερος Κύριος, ο Β, πάσχει από τυχαίο και μη σημασιόμενο κοινωνικά ή ψυχολογικά πρόβλημα. Είναι ανεπαρκής ως μορφή για να γεμίσει το επεισόδιό του. Ο Κύριος Γ είναι «δανεικός» από τόσα

και τόσα νεοελληνικά θεατρικά και κινηματογραφικά έργα, είναι ο τζάμπα μάγκας, ο μικροσπάτεώνας, ο ανθρωπάκος με τα τσαλαπατημένα όνειρα. Η ελλιπής επικοινωνία του με το κεντρικό πρόσωπο δεν είναι πια τόσο αστεία όσο στην πρώτη σκηνή και η αντίθεση μαζί του δεν εντυπωσιάζει πια.

Αυτά για το «βάρος» του κειμένου. Πόσο εύκολα ήταν για τους συντελεστές να το «σπκώσουν»; Νομί-

ζω ότι εδώ μπορούμε να παρατηρήσουμε τη λειτουργία μιας θεατρικής νομοτέλειας. Οι πιο γεμάτες, πιο καλογραμμένες, πιο «βαρείες» μορφές και σκηνές του κειμένου ολοκληρώνονται και στη σκηνή με πολύ θετικό αποτέλεσμα. Έτσι ο Αργύρης του Κώστα Καζάκα είναι φτιαγμένος με τη σωστή δοσολογία θλίψης και γελιότητας και στα χέρια του τα κοκκινομπλέ πατίνια, προορισμένα από το συγγραφέα να γίνουν σύμβολο των απραγματοποιητών ονείρων και των χαμένων ευκαιριών, γίνονται ταυτόχρονα κωμικά αταίριαστο στο περιβάλλον και τον ιδιοκτήτη τους αντικείμενο (ο Αργύρης τα έχει κερδίσει ως δώρο μαζί με τραπεζική κάρτα). Ο Κύριος Α του Μηνά Τίγκιλη πρέπει να μην παίρνει διαστάσεις πορτρέτου, αλλά είναι πετυχημένο και εκφραστικό σκίτσο. Ο ήρωας του Πέτρου Κονόμου ως ο λιγότερο αναγνωρίσιμος τύπος δεν «παίζεται» εύκολα και ο ηθοποιός καταφεύγει σ' ένα πιο τεχνητό παίξιμο, σε υπερτονισμένη εκφραστική μανιέρα. Η καθαρότητα της άρθρωσής του νεαρού ηθοποιού και η αυτοπεποίθησή του τον προστατεύουν. Ο Λευτέρης Σαλωμίδης έχει να παίξει τύπο κλισέ και μια παρατραβηγμένη ιστορία να διηγηθεί και αυτά αναγκάζεται να κάνει. Οι υποκριτικές του δυνατότητες αποδεδειγμένες από το «Τέλος του κόσμου», εδώ δεν ενεργοποιούνται. Ο σκηνοθέτης Άδωνη Φλωρίδης συμπάθησε το έργο και του έδωσε μια καλή σκηνική ζωή. Βρίσκει λύσεις απλές, όπως το κόλπο με το παγκάκι που όλο και ρίχνει κάτω τους κουρασμένους συνομιλητές, ακριβώς όπως το κάνει και η ζωή μαζί τους. Αλλά όταν το κείμενο σταλώνει, τα κόλπα αρχίζουν να επαναλαμβάνονται. Τελικά, τα «λιποβαρή» έργα δεν ανεβάζονται εύκολα.